

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Ondřeje Balíka

Údolí včel.

*Analýza historického filmu. Historický film a tvorba historického vědomí.
Historický film ve výuce dějepisu.*

ÚČD FF UK Praha 2006, 114 s.

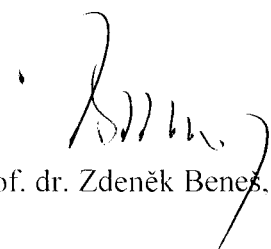

Ondřej Balík si vybral téma své diplomové práce inspirován svým studijním pobytem v USA, kde se setkal s analýzami filmů z hlediska sociologie a edukace. Po dohodě s vedoucím práce si vybral film Fr. Vláčila *Údolí včel*, natočený na motivy novely VI. Körnera (1967). Ve své hutně psané práci sleduje vznik námětu jako literární předlohy a vzápětí filmu, umělecký a tvůrčí profil jeho hlavních tvůrců, scenáristy a režiséra, dobové souvislosti vzniku díla (možná by tu bývalo vhodnější použít tohoto obratu, než opisu „historické okolnosti vzniku díla“), v nichž sleduje osudy českého historického filmu v jisté syntetizující zkratce a ohlasy na samotné *Údolí včel* (1. a 2. oddíl kapitoly), a pak ve srovnání s vybranými díly Markétou Lazarovou, *Kladivem na čarodějnice*, *Spalovačem mrtvol* a *Královstvím nebeským* – přičemž ho zajímá jaké bylo historické povědomí, tj. bazální, nereflektované historické povědomí (či prostě obecná představa) o historické skutečnosti v době vzniku díla. A konečně se zabývá historickým filmem v jedné jeho možné pragmatické rovině, totiž při tvorbě historického vědomí v edukačním procesu.

Tyto sledované okolnosti vzniku a působení filmu a jeho děj a významy přehledně sestavil do pěti kapitol: *Tvůrci, Údolí včel – film, Údolí včel – literární předloha, Historické okolnosti vzniku díla, Historický film a tvorba historického vědomí*. Nevolil tedy klasický „genetický“ přístup, v němž by sledoval proces vzniku filmu a posléze dospíval k analýze jeho obsahu. Volil schéma, v němž film vystupuje jako svébytný fenomén, který teprve jako takový vstupuje do svých možných souvislostí. Ohledně jeho vazeb na obecnou znalost středověku dospívá na základě porovnání s dobovou edukační a historickou literaturou, že Vláčilův film možná trochu předběhl svou dobu; totiž tím, že se zaměřil na obecné charakteristiky středověkého člověka jeho mentality, než na popis – navíc přesně lokalizovatelných – dějů. *Údolí včel* se odehrává někdy ve vrcholném středověku, nejspíše ve 13. století; je to příběh o neklidu a pochybnostech, o hledání jednoty a řádu, jak vyvozuje z dobových charakteristik středověku od D. Třeštíka a J. Zvěřiny (s. 73). Edukační kontext filmu pak spatřuje – po mém

soudu oprávněně - v tom, že nabízí žákovi (tj. v případě že by byl jako edukační pramen použit, což v případě tohoto filmu, jak sám diplomant ví, je možné pouze na středním stupni vzdělávání) příběh, jehož prostřednictvím se žák může probrat k pramenům a skrze ně znovu, tentokrát hlouběji onen příběh (děj filmu) pochopit (viz s. 88). Také proto věnuje tak značnou pozornost symbolům integrálně provázejícím děj filmu, stejně jako znakům, jež mohou děj geograficky a časově lokalizovat.

Práce je napsána svěžím jazykem prozrazujícím autorův „nadhled“ nad tématem, její poznámkový aparát odpovídá zásadám vědecké práce, seznam pramenů a literatury zahrnuje podstatné tituly publikované k tématu. A jak vyplývá z předchozího textu, diplomant také prokázal schopnosti kritického a navíc také syntetizujícího přístupu k látce. Domnívám se proto, že mohu diplomovou práci bez rozpaků doporučit k obhajobě. Klasifikovat ji navrhuji známkou .....

prof. dr. Zdeněk Beneš, CSc.

11. září 2006